

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 20 april 1915 kl. 11 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den marinöverintendenten och chefen för marinintendenturkåren tillkommande pensionsrätt m. m.

I en till riksdagen den 12 nästlidna mars avlåten, till bankoutskottet remitterad proposition, nr 91, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen besluta,

att de i enlighet med beslut av 1903 och 1910 års riksdagar för personalen vid marinintendenturkåren gällande bestämmelser angående pensionsrätt och skyldighet att från tjänsten avgå med pension skola tillämpas jämväl å marinöverintendenten och chefen för nämnda kår, dock att beträffande nuvarande marinöverintendenten H. F. Lindberg skall lända till efterrättelse vad i dessa avseenden vid hans tillträde till ifrågakvarande befattning var stadgat för kommandör vid flottan.

Utredningen i ärendet återfinnes i förenämnda statsrådsprotokoll, så lydande:

»Genom beslut av 1903 års riksdag upprättades marinintendenturkåren.

I samband därmed medgav riksdagen, att de av riksdagen godkända och av Kungl. Maj:t den 3 oktober 1876 fastställda grunder för pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar finge tillämpas å personalen vid marinintendenturkåren, med iakttagande,

att fyllnadspension, beräknad enligt 1:a punkten av nämnda grunder, skulle utgå endast till den, som vore berättigad till pension ur flottans pensionskassa samt erhöles avsked efter uppnådda 65 levnads- och 35 tjänstår;

att den, som erhöles avsked efter uppnådda 60 levnads- och 35 tjänstår, skulle erhålla i pension och fyllnadspension 75 procent av de sammanlagda pensionsförmåner, som efter uppnådda 65 levnadsår skolat

honom tillkomma, med rätt för honom att, sedan han uppnått 65 levnadsår, åtnjuta de pensionsförmåner, som honom bort tillfalla, om han vid avskedstagandet uppnått sistnämnda levnadsålder;

att vid beräkning av pension och fyllnadspension intjänta ålders-tillägg skulle räknas till lönen;

att en var, som ur tjänsten med fyllnadspension avginge, skulle vara förbunden att vid inträffande krig och större rustningar, då så påfordrades, i land samt uti befattning, likartad med den han förut innehaft, tjänstgöra intill fyllda 70 levnadsår;

att den, som från flottans civilstat överginge till marinintendenturkåren, skulle äga att bibehålla den pensionsrätt, vilken tillkomme honom i den befattning vid civilstaten, som han vid övergången innehade; samt

att den, som från ordinarie tjänst vid flottans civilstat övergått till marinintendenturkåren, skulle äga att såsom tjänstetid för erhållande av pension och fyllnadspension tillgodoräkna sig den tid, han varit såsom extra ordinarie kammarskrivare anställd vid flottan, även om han icke jämlikt reglementet för flottans pensionskassa erlagt retroaktiva pensionsavgifter för sistnämnda tid.

Vidare beslöt 1903 års riksdag, att en var, som tillhörde marinintendenturkåren, skulle, då han uppnått 65 levnads- och 35 tjänstår, vara förpliktad att med pensionsrätt enligt därom gällande bestämmelser avgå från tjänsten, Kungl. Maj:t dock obetaget att med hans begivande låta honom i tjänsten kvarstå, så länge han funnes på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna.

Omförmälda riksdagsbeslut blevo av Kungl. Maj:t fastställda, och avläts angående pensioneringsgrunderna kungl. brev den 11 december 1903 till direktionen över flottans pensionskassa, varjämte nämnda föreskrifter om skyldighet för marinintendenturkårens personal att från tjänsten avgå med pension intogos i reglementet för marinen, del I, under § 163 mom. 2.

I överensstämmelse med beslut av 1910 års riksdag har sedermera genom kungl. brev den 12 september 1910 föreskrivits sådan ändring i berörda den 11 december 1903 utfärdade bestämmelser om pensioneringsgrunderna,

att den, som från flottans civilstat, kustartilleriet eller flottans pensionskassa övergått till marinintendenturkåren, skulle äga att såsom tjänstetid för erhållande av pension och fyllnadspension tillgodoräkna sig den tid, han varit såsom extra ordinarie kammarskrivare anställd vid flottan eller pensionskassan, även om han icke jämlikt reglementet för flottans pensionskassa erlagt retroaktiva pensionsavgifter för samma tid.

Enligt den organisation, som år 1903 bestämdes för marinintendenturkåren, förenades chefskapet för kåren med befattningen såsom chef för marinförvaltningens civilavdelning. Såsom särskilt arvode för nämnde avdelningschef i hans egenskap av chef för kåren uppfördes å staten för denna ett belopp av 1,000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1907 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i nämnda stat uppföra avlöning för en självständig befattning såsom marinöverintendent och chef för marinintendenturkåren.

Det vid berörda statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för den 12 januari 1907 öfvermålar under rubriken »Marinförvaltningen» ett förslag av ämbetsverket om förändrad organisation av detta bland annat i det avseende, att marinöverintendenten skulle bliva ledamot av marinförvaltningen och chef för dess intendentavdelning. Referatet därstädes av marinförvaltningens ifrågavarande förslag innehåller, bland annat, följande:

»Den sålunda förordade anordningen skulle nödvändiggöra sådan förändring av staten för marinintendenturkåren, att däri för marinöverintendenten bleve, i stället för nuvarande arvode å 1,000 kronor, upptaget, liksom för i Stockholm bosatt kommandör vid flottan,

lön	kronor 6,000: —
dagavlöning à 6 kr.	» 2,190: —
	Kronor 8,190: —
samt inkvarteringsbidrag	» 1,200: —

Pension för marinöverintendenten skulle bestämmas efter samma grunder och utgå med samma belopp som kommandörs.»

Såsom egen mening om förslaget i fråga uttalade föredragande departementschefen, bland annat:

»Vad angår den av marinförvaltningen föreslagna anordning i avseende å — — — marinöverintendenten såsom chef för ämbetsverkets intendentavdelning — — — anser jag samma anordning vara att synnerligen förordas.

I enlighet med vad jag sålunda anfört ämnar jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att i staten för marinintendenturkåren upptaga avlöningen till marinöverintendenten på sätt marinförvaltningen föreslagit.»

Under rubriken »Avlöning för flottans kårer och stater» innehåller vidare nämnda statsrådsprotokoll rörande denna fråga dels hurusom

marinförvaltningen i avseende å marinintendenturkåren åberopat vad i förvaltningens nyssberörda förslag till ändringar i ämbetsverkets organisation blivit anfört rörande uppförande å marinintendenturkårens stat av avlöning för marinöverintendenten lika med i Stockholm bosatt kommandör vid flottan, dels ock att departementschefen vidkommande marinförvaltningens förslag rörande marinöverintendentens avlöning erinrat om vad han härutinnan under rubriken »Marinförvaltningen» yttrat.

I den till godkännande av 1907 års riksdag framlagda staten för marinintendenturkåren upptogs jämväl avlöning till marinöverintendenten i enlighet med marinförvaltningens förslag. Men någon hemställan till riksdagen angående marinöverintendentens pensionsrätt gjordes icke av Kungl. Maj:t.

Den föreslagna staten för marinintendenturkåren i vad angick marinöverintendenten godkändes av riksdagen, som därvid uttalade följande:

»Av de skäl, som i statsrådsprotokollet framhållits, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag därom, att i staten för *marinintendenturkåren* må för marinöverintendenten upptagas, i stället för nuvarande arvode å 1,000 kronor, samma avlöningsförmåner som för i Stockholm bosatt kommandör vid flottan, ävensom att pension för marinöverintendenten må bestämmas efter samma grunder och utgå med samma belopp som kommandörs.»

Att riksdagen sålunda fattade beslut jämväl angående marinöverintendentens *pensionsrätt*, berodde tydligen därpå, att marinförvaltningens i sådant avseende framlagda förslag antogs hava blivit av Kungl. Maj:t upptaget. Detta var emellertid icke förhållandet. Riksdagsbeslutet i denna del har ej heller föranlett någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida.

Här må erinras att, under det, såsom nämnts, personalen vid marinintendenturkåren enligt 1903 års pensionsreglering är berättigad till full pension och fyllnadspension vid 65 levnads- och 35 tjänstår, sådan rätt tillkommer kommandör vid flottan redan vid 60 levnads- och 30 tjänstår, varjämte kommandör enligt ännu gällande bestämmelser åtnjuter tre s. k. respitår.

Marinöverintendenten och chefen för marinintendenturkåren H. F. Lindberg har i underdånig skrivelse den 5 juni 1914 erinrat om 1907 års riksdags omförmälda beslut i pensioneringsfrågan samt vidare anfört.

Det syntes på grund därav, som om stadgandet i § 163 mom. 2 av reglementet för marinen, del I, rörande skyldighet för personalen vid marinintendenturkåren att från tjänsten avgå vid 65 levnads- och 35

tjänstår icke vore tillämpligt i avseende å marinöverintendenten. Ej heller överensstämde de för marinintendenturkårens personal nu gällande pensioneringsgrunderna i vad anginge marinöverintendenten med 1907 års riksdags beslut.

Fördenskull hemställde marinöverintendenten, dels att Kungl. Maj:t täcktes förordna om sådan ändring av bestämmelserna i reglementet för marinen, som betingades av riksdagens bifall beträffande pensionsförhållandena för marinöverintendenten, dels ock att nådigt brev måtte avlåtas till direktionen över flottans pensionskassa om de av riksdagen beslutade pensioneringsgrunderna för marinöverintendenten.

Över ifrågakvarande framställning hava, efter särskilda remisser, utlåtanden avgivits av marinförvaltningen den 26 juni 1914, chefen för marinstaben den 17 juli 1914, direktionen över flottans pensionskassa den 31 december 1914 samt statskontoret den 4 mars 1915.

Marinförvaltningen har anfört, att med avseende å det av 1907 års riksdag gjorda uttalande i fråga om pension för marinöverintendenten intet hinder syntes föreligga för Kungl. Maj:t att föreskriva, det pension för denne befattningshavare skulle utgå efter samme grunder och med samma belopp som kommandörs. Då den nuvarande marinöverintendenten av riksdagens uttalande erhållit den uppfattningen, att pensionsvillkoren för marinöverintendenten vore desamma som för kommandör, och denna uppfattning kunde hava varit för honom bestämmande vid hans övergång från flottans officerskår till marinintendenturkåren, syntes det, att med avseende å honom skäligen kunde bestämmas samma pensionsvillkor som de för kommandör gällande. I övrigt hölle emellertid marinförvaltningen före, att för marinöverintendenten lämpligen borde gälla samma pensionsvillkor som för den övriga, kåren tillhörande personalen, och detta så mycket hellre som marinöverdirektören, vilkens befattning måste anses minst lika krävande som marinöverintendentens, vore förpliktad avgå först då han uppnått 65 levnads- och 30 tjänstår, under det att en var annan, som tillhörde mariningenjörkåren, skulle avgå, då han uppnått 60 levnads- och 30 tjänstår.

Chefen för marinstaben har med instämmande i marinförvaltningens utlåtande i ärendet avstyrkt den av marinöverintendenten föreslagna ändringen i reglementet för marinen, del I, § 163 mom. 2, men tillstyrkt utfärdande av föreskrift, att för den nuvarande innehavaren av marinöverintendentsbefattningen måtte gälla samma pensionsvillkor som för kommandör vid flottan.

Direktionen över flottans pensionskassa har i sitt omförmälda utlåtande — efter redogörelse för de för personalen vid marinintendenturkåren enligt 1903 års riksdags beslut gällande bestämmelser rörande

pensionering och skyldighet att från tjänsten avgå samt 1907 års riksdags omförmälda beslut angående pensionering av marinöverintendenten — anført följande: I avvaktan på att Kungl. Maj:t genom beslut i samma riktning gjorde riksdagens sistberörda beslut gällande, syntes 1903 års bestämmelser angående personalens vid kåren pensionsrätt vara jämväl för marinöverintendenten gällande, och skulle denne alltså enligt dessa för närvarande vara berättigad till pension och fyllnadspension först efter uppnådda 65 levnads- och 35 tjänstår.

Statskontoret har i sitt nämnda utlåtande anført följande.

Då omförmälda uttalande av 1907 års riksdag därom, att pension för marinöverintendenten finge bestämmas efter samma grunder och utgå med samma belopp som kommandörs, icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, ansåge statskontoret i likhet med övriga i förevarande ärende hörda myndigheter, att de av 1903 års riksdag godkända och genom nådigt brev den 11 december samma år fastställda grunder för pensionering av personalen vid marinintendenturkåren numera vore gällande även för marinöverintendenten, sedan denna befattning genom beslut av 1907 års riksdag uppförts med lön å kårens stat. Då dessa pensioneringsgrunder enligt statskontorets mening syntes lämpligt avpassade även vid tillämpning å nämnda befattning, ansåge statskontoret för sin del, att den av marinöverintendenten i anslutning till 1907 års riksdags berörda uttalande föreslagna ändringen icke borde vidtagas. I alla händelser syntes detta spörsmål icke böra utbrytas och särskilt avgöras, utan bedömas i sammanhang med övriga delar av det fullständiga förslag till omläggning av det militära pensionsväsendet, som av därtill utsedda kommitterade framlagts i deras betänkande av den 31 maj 1912 och vore på Kungl. Maj:ts prövning beroende.

Med hänsyn till vad som vid 1907 års riksdag förekommit i fråga om marinöverintendentens pensionsrätt och då detta syntes hava för marinöverintendentstjänstens nuvarande innehavare varit av betydelse vid hans beslut om övergång till nämnda tjänst från officersbeställning vid flottan, ville det emellertid — oaktat det mindre tilltalande i en personlig pensionsreglering — förefalla statskontoret, som om skälig anledning icke saknades att genom framställning till riksdagen söka bereda den nuvarande innehavaren av marinöverintendentstjänsten pensionsrätt i överensstämmelse med berörda uttalande av 1907 års riksdag.

Departements-
chefens
yttrande.

I överensstämmelse med uttalanden av myndigheterna anser jag skäl icke föreligga, att marinöverintendenten berättigas erhålla pension och fyllnadspension vid lägre levnads- och tjänstålder än den övriga

personalen vid marinintendenturkåren, utan håller jag före, att de för denna personal gällande bestämmelser om pensionering och skyldighet att från tjänsten avgå med pension böra göras tillämpliga även å chefen för kåren.

Vad den nuvarande marinöverintendenten beträffar finner jag dock med stöd av skäl, som marinförvaltningen och statskontoret anfört, anledning förekomma, att hans pensionsrätt må regleras i enlighet med 1907 års riksdags uttalande i ämnet. Därvid vill jag även upplysa, att den för honom den 31 december 1908 utfärdade fullmakten å marinöverintendentstjänsten icke innehåller något förbehåll om skyldighet för honom att vara underkastad ändring i pensionsbestämmelser.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen besluta,

att de i enlighet med heshlut av 1903 och 1910 års riksdagar för personalen vid marinintendenturkåren gällande bestämmelser angående pensionsrätt och skyldighet att från tjänsten avgå med pension skola tillämpas jämväl å marinöverintendenten och chefen för nämnda kår, dock att beträffande nuvarande marinöverintendenten H. F. Lindberg skall lända till esterrättelse vad i dessa avseenden vid hans tillträde till ifrågavarande befattning var stadgat för kommandör vid flottan.»

Även utskottet anser på de i statsrådsprokollet anförda skäl, att för marinöverintendenten lämpligen böra gälla samma pensionsvillkor som för den övriga, kåren tillhörande personalen och finner sig därför böra tillstyrka framställningen i denna del.

Utskottet.

Vad därefter angår frågan om pensionsrätten för den nuvarande innehavaren av marinöverintendentsbefattningen, lærer det få anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att pension för denne befattningshavare bestämmes i enlighet med 1907 års riksdags beslut i ämnet och att sålunda för honom komma att gälla samma bestämmelser, som voro fastställda för kommandör vid flottan vid tiden för hans tillträde till befattningen. Utskottet har alltså funnit sig böra tillstyrka bifall till propositionen även i denna del.

Åberopande vad i ärendet förekommit, hemställer utskottet sålunda,

att riksdagen må besluta,

a) att de i enlighet med beslut av 1903 och 1910 års riksdagar för personalen vid marinintendenturkåren gällande bestämmelser angående pensionsrätt och skyl-

dighet att från tjänsten avgå med pension skola tilllämpas jämväl å marinöverintendenten och chefen för nämnda kår, och

b) att beträffande nuvarande marinöverintendenten H. F. Lindberg skall lända till efterrättelse vad i ovan angivna avseenden vid hans tillträde till ifrågavarande befattning var stadgat för kommandör vid flottan.

Stockholm den 20 april 1915.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *von Stapelmohr, Hedenstierna, Ekman, Hallin, Wickman, Gustafsson, Gelotte* och *Boberg*, samt
av andra kammaren: herrar *Vahlquist, Olsson* i Blädinge, *Hellberg* i Lycksele, *Kristensson, Söderberg* i Hobborn, *Carlson* i Herrljunga, *Olofsson* och *Berg* i Munkfors.
